

FATOS KONGOLI

VEPRA

DRAGOI I FILDISHTË

ROMAN

4

BOTIMET TOENA

FATOS KONGOLI

VEPRA

1. Ne të tre - *roman*
2. I humburi - *roman*
3. Kufoma - *roman*
4. Dragoi i fildishtë - *roman*
5. Ëndrra e Damokleut - *roman*
6. Lëkura e qenit - *roman*
7. Te porta e Shën Pjetrit - *roman*
8. Jetë në një kuti shkrepësesh - *roman*
9. Në pritje të Nostradamusit - *tregime*
10. Karuseli - *roman*
11. Bolero në vilën e pleqve - *roman*
12. Iluzione në sirtar - *autobiografi*
13. Si-do-re-la - *roman*
14. Njeriu me fat - *roman*
15. Gjemia e mbytur - *roman*
16. Gënjeshtarë të vegjël - *roman*
17. Kapitulli i Amerikës - *autobiografi*
18. Stinë pandemie - *roman*
19. Misteri i mjellmës - *roman*
20. Ballo me maska ose shakaja e fundit - *roman*

FATOS KONGOLI
VEPRA

DRAGOI
I FILDISHTË

roman

4

BOTIMET TOENA

Botim i veçantë në kuadër të Veprës.

Botuese: Irena Toçi

Redaktore letrare: Jonida Kofina

Përkujdesja grafike dhe kopertina: Gea Qëndro

ISBN 9789928960481

© Autori dhe Botimet Toena

Të gjitha të drejtat janë të rezervuara. Nuk lejohet shumëfishimi me asnjë lloj mjete apo forme, as me fotokopje, pa lejen me shkrim të mbajtësit të copyright-it.

BOTIMET TOENA

Rr. "M. Gjollësja", nr. 71, Tiranë 1023

ose K. Postare 1420

Tel.: +355 67 70 70 884

botimet.toena@gmail.com

toena.porosionline@gmail.com

<https://toena.al>

1.

Ai mbaroi kafen, mbaroi dhe konjakun, por i biri s'po dukej. Nuk ishte hera e parë që i ndodhte kështu. Ndodhte që djali të mos vinte fare në takim dhe burri nuk merakosej: një shtatëmbëdhjetëvjeçari mund t'i dalin motive nga më të ndryshmet, të mjaftueshme për të munguar në një takim pa kurrfarë urgjence, siç qe dhe takimi i tyre i zakonshëm të premtëve pasdite në orën gjashtë, gjithmonë në të njëjtin vend, në kioskën-klub të quajtur "Miqte e Afërditës". Këtu ata shiheshin sipas dëshirës së të birit. Ky kishte vendosur gjithmonë për kohën dhe vendin e takimeve, qysh kur e shoqja qe larguar nga shtëpia bashkë me fëmijët dhe divorci midis tyre ishte bërë fakt i kryer. Atëherë vajza mbushte dhjetë vjeç, djali katër.

Në fillim ata i vinin të dy, vajza dhe djali. Takoheshin në një park lodrash me shilarës dhe karusel, vend i zgjedhur prej së shoqes për arsyen e thjeshtë se ndodhej pranë pallatit ku banonin prindërit e saj. Djali hipte mbi një luan, vajza mbi një patë. Mënjandë, midis

grumbullit të të rriturve që ndiqnin dëfrimin e pjellave të tyre, ai lutej të kalonte koha sa më ngadalë; pas shpinës së tij, në një largësi të përshtatshme për të shmangur çdo të papritur, ishte e pranishme kurdoherë një gjë e gjatë, “rrezik vdekje” siç thuhet për qenie të tilla, fqinjë e prindërve të së shoqes, mikeshë fëmijërie e kësaj të fundit. Ngordhësira ia kishte shfaqur armiqtësinë qysh kur ai kishte filluar të hynte në shtëpinë e së shoqes, në fejesë, e mbase për këtë, për t’i ngacmuar nervat, ata ia dërgonin fëmijët me ngordhësirën. Sapo mbaronte koha e caktuar e takimit, me një lëvizje të dorës ajo u bënte shenjë fëmijëve. Vajza tregonte bindje shembullore, shkëputej prej tij dhe ua mbathte me vrap. Djali, përkundrazi, ishte problematik. Zinte e qante, ia lidhte krahët rreth qafës. Në këto çaste, i errur nga fodullëku i ngordhësirës, atij i hipte të shkonte ta shtronte në dru. Por tjetra së paku në këtë mes nuk i kishte ndonjë faj. Ajo vërtet i ngacmonte nervat, por ai nuk mund ta shtronte në dru vetëm pse i ngacmonte nervat.

Midis yshtjes për t’u ngritur dhe dëshirës për një tjetër konjak, burri ndezi një cigare. Të birit nuk i pëlqente kur vinte dhe e gjente me doza alkooli komprometuese. Mirëpo në rastet e vonesave të djalit ai e kishte të vështirë ta kalonte kohën vetëm duke pirë cigare. Në atë mjedis të rinjsh, ku shumica e vajzave pinin duhan ndërsa djemtë përzierjen “kaçurrel”, ndihej vjetërsirë. Kurrkush nuk ia

varte, praninë e tij kurrkush nuk e vinte re, përveç ndoshta vajzave të shërbimit. Për t'i dëshmuar kotësinë e qenies së tij, ndonjë çift nuk e kishte për gjë të puthej aty, fare pranë tryezës ku rrinte në pritje. Në raste të tilla, si gjithë të pranishmit, bënte sikur nuk vinte re asgjë, pavarësisht nëse të tjerët shtireshin apo vërtet të puthurat në publik i linin indiferentë.

“Miqtë e Afërditës”, doemos, nuk ishte për të!... Atje mbledhej një klientelë në moshë të krahasueshme me të birin dhe ai nuk mund të mbetej aq indiferent ndaj fragmenteve femërore, fjala vjen gjinje të lënë zbuluar me shkujdesjen më të pafajshme apo këmbëve provokuese. Dhe kur një ditë hyri në lodrën e syve me një vajzë, i poshtëruar nga vetja mendoj se ishte si ujku midis qengjave. Një ujk plak, mund të saktësonte i biri po të pikaste qoftë dhe një grimë të kësaj ane të natyrës së tij. Por djali ishte larg edhe dyshimit më të vogël.

Akrepat e orës shënonin gjashtë e dyzet e pesë. Sipas çdo gjase, i biri nuk do të vinte. Ai gjeti shkaku për t'i lejuar vetes të porosiste konjakun e dytë, të cilin kamerierja, me fytyrë gati të shëmtuar, por me ca këmbë shumë të bukura, ia solli pa vonesë. Si mori prej zonjushës urimin “Të bëftë mirë, xhaxha!” me një theksim tallës të fjalës së fundit – sipas tij ajo e nuhaste që ia pëlqente trupin – burri zuri të pinte konjakun, i bindur përfundimisht se djali s’do të vinte. Nuk ndjeu keqardhje, as lëndim. Ishte gjëja më e natyrshme që djali të mungonte

në takimin e tyre, kur në këtë mes ishte futur një element i ri. Ai nuk e konkurronte dot. Dhe as i shkonte nëpër mend ta konkurronte. I biri kishte një vajzë. Së paku prej dy muajsh.

Ujku plak, i/e ujkut plak, o ujku plak, lakoi. Dhe e ktheu gotën me fund. Nga bokset shpërtheu me tone të larta optimizmi suksesi i ditës, kompleksi La Bouche me *Be My Baby*. Sytë i vajtën te një fotografi gjigante përballë tij, ku pozonte një çift. E veçanta e fotografisë nuk ishte përçafimi i çiftit, as gjinjtë magjepsës të vajzës. E veçanta qenë pantallonat e saj të grisura, një palë xhinse ku pjesa e prapme mungonte dhe prapanica e manekines shfaqej madhështore. Ndoshta emërtimi “Miqtë e Afërditës” kishte lidhje pikërisht me këtë, me misteret e vajzës tek e cila nuk mund të përcaktoje se ç’pjesë të zbuluara të trupit të tërhiqnin ose provokonin më shumë. Atëherë e ngacmoi ideja për një tjetër konjak. Nuk porositi. Jo nga frika se mos kamerierja e vinte në lojë duke theksuar fjalën tronditëse “xhaxha”. Në atë mjedis ajo ishte e vetmja që kuptonte diçka thelbësore nga punët e kësaj bote, dhe në njëfarë mënyre, ia bënte të ditur sa herë ia sillte rasti të hynin në marrëdhënie me ndërmjetësinë e gotave të konjakut. Por ai nuk porositi konjak tjetër ngaqë do të qe pa kuptim, siç qe e pakuptimtë enigma për trupin e vajzës së fotografisë. Pagoi dhe doli. Dhe la pas *Be My Baby*.

Ujku plak, i/e ujkut plak, o ujku plak... Një vesë e hollë shiu e shkundi. Ai ngriti kokën nga qielli. Mendoj se pa atë shi rrezik të binte viktimë e mendimeve ogurzeza, fjala vjen se ishte qenia më e kotë në rruzull dhe nuk ia vlente të lëshonte hije mbi tokë. Në mot me shi, arsyetoi, s'bëhet fjalë për hije, ndërsa lagështira në zverk nuk të lë të filozofosh. Vrapo, ujk, jepu këmbëve! Është mëkat të biesh pre e mendimeve të liga.

Megjithatë ai vazhdoi të qëndronte përpara kioskës-klub me shpresë se mos nën dritën e fenerëve të makinave do të shquante të birin. Ky vinte me një biçikletë përdore dhe në krah të tij, prej rreth dy muajsh, ajo, vajza e hollë bionde. Te udhëkryqi ata ndaheshin për t'u takuar më pas s'dihej se ku. Ai nuk i binte në sy për mikeshën. Dhe as priste që i biri t'ia zinte me gojë. Mirëpo atë mbrëmje, një këmbëngulje absurde e mbante të gozhduar në vend, derisa së fundi ra pre e mendimeve të liga: vetja iu duk i tradhtuar. I braktisur e i mohuar. Nga i vetmi njeri që i jepte kuptim ekzistencës së tij. Nga i biri... Për besë, edhe ai sonte do të bënte tradhtinë e madhe, do të shkonte drejt e te "Miqtë e Jupiterit".

Nuk ekzistonte ndonjë klub me emër të tillë. Kështu ai quante një lokal të periferisë, pranë shtëpisë së tij, midis një grumbulli pallatesh, ku mblidhej një lukuni mashkullore e frikshme, ca tipa të zymtë me të cilët ishte punë e rrezikshme të ngatërroheshe. Pas nja

tridhjetë minutash ecjeje nëpër shi ai mbërriti në vend dhe i shkrepri t'i propozonte pronarit të varte jashtë një tabelë me emërtimin tingëllues "Miqtë e Jupiterit". Ky i përshtatej më së miri asaj qosheje. Atje, klientët e huaj, domethënë njerëz jo të zonës përreth, nuk guxonin të fusnin as majën e hundës. Lokali bëhej objekt i vizitave të policisë, sidomos netëve, kur klientët e zakonshëm, të ngarkuar me doza alkooli, zinin e shfaqnin një alergji agresive ndaj fytyrave të panjohura të ndodhura atje qorrazi. Po qe se këto fytyra nuk tregonin vëmendjen e duhur ndaj sinjaleve paralajmëruese, për shembull thyerja e ndonjë gote, përplasja e karrigeve, sharjet me zë të lartë, çka do të thoshte se të padëshiruarit duhej të zhdukeshin, ato nxirreshin jashtë me njëfarë mirëkuptimi nëse nuk paraqisnin rezistencë. Në të kundërt, në rastin e rezistencës më të druajtur, flakeshin përtej derës me dhunë. Pastaj, spektakli merrte ngjyra dramatike kur në lokal vinin qëllimisht në grup të paftuar sherrxhinj. Atëherë "Miqtë e Jupiterit" kthehej në arenë përleshjesh.

Këto skena ai i ndiqte nga qoshja ku pinte. Ndihej i sigurt në paprekshmërinë absolute si klienti më i padëmshëm. Kurrkush nuk dinte ndonjë gjë për të veç faktit se ishte banor i pallatit aty pranë, në apartamentin e katit të katërt, një njeri i heshtur që nuk shoqërohej me askënd përveçse me gotat e konjakut, të cilat i boshatiste pa luajtur vendit derisa

sytë i lëngëzoheshin, vështrimi i mjegullohej e jupiterasit diçka kuptonin nga e gjithë kjo dhe e pranonin në shoqërinë e tyre si relike të lokalit.

Nuk do ta ndërronte me asgjë tjetër këtë qoshe të netëve të lumtura. Ai nuk do të largohej prej andej po të mos ndodhte një vrasje. Mirëpo vrasja ndodhi dhe ai e pa skenën të gjithë. Pa sesi thika çau kraharorin e një djali e ai nuk mundi të bënte as lëvizjen më të vogël, edhe kur trupi i djalit u shemb i përgjakur, edhe kur atë e nxorën jashtë, e hipën në një veturë e vetura u largua me tërbim. Nuk lëvizi as kur klubi mbeti bosh dhe disa persona, civilë e policë bashkë, së fundi erdhën dhe e gjetën aty, me gotën e konjakut në dorë, me sytë e lëngëzuar dhe vështrimin të mjegullt. Ai nuk mundi të dëshmonte asgjë, edhe pse përfaqësuesit e drejtësisë e thirrën një numër herësh pambarimisht sflitëse. Dhe ai përsëriti një numër herësh pambarimisht banale se nuk dinte ç'të thoshte, se mbante mend vetëm thikën që kishte çarë kraharorin e djalit, shembjen e tij përtokë dhe asgjë tjetër. Ndërsa të birit i pohoi: “Unë pashë gjithçka. Ata grindeshin çdo mbrëmje, hidhnin e prisnin batuta pa ndonjë kuptim për të pranishmit, por që fshihnin një kuptim për ta. Qenë kthyer nga Greqia me tufat e refugjatëve, të cilat greku e ka zakon t'i vërë përpara si bagëti sa herë i teket e t'i hedhë këndej. Ishin të krisur si të gjithë ata që s'kanë ç'humbasin përveç jetës. Njëri çau

ferrën e dreqi e di nga fshihet në ndonjë ishull grek. Tjetri mbeti këtu, në palën e dheut. Ç'të dëshmoja? Krimi u krye për motive të dobëta, autori është larguar në drejtim të panjohur. Kështu shkruan gazetata. Dhe gjithçka mbyllet si ajo përralla me fjalët “Natën e mirë fëmijë të dashur...”

Ujku plak, i/e ujkut plak, o ujku plak... Burri u fut te “Miqtë e Jupiterit”. Sikur në hyrje të lokalit të kishte marrë mundimin të hidhte një sy tutje, nga pallati ku banonte, do të vinte re se në katin e katërt, në apartamentin e tij, në dhomën-kuzhinë, në anën e këtejme, drita qe e ndezur. Kjo do të thoshte se aty ndodhej dikush. Por ai nuk e ktheu kokën. Ndihej i shpartalluar.

Rreth një orë më vonë, pas një numri gotash konjaku, njeriut që i hapi derën e apartamentit tek rrekej më kot në errësirë të gjente vrimën e çelësit, e kjo ishte një grua, i pohoi: Jam një derr i ndyrë, të harrova!

E mërzhitur nga pritja e gjatë, gruaja psherëtiu; më në fund ai kishte mbërritur, thoshte apo jo të vërtetën. Në raste të tilla ai gjithmonë sajonte diçka, gjente një shfajësim dhe të harruarit ishte shfajësimi më i pranueshëm. Kjo i ngjante pendimit të një fëmije, herë i urtë e herë mistrec, por gjithmonë i ëmbël në marrëzitë e tij. Ajo e kishte pëlqyer pikërisht pse ishte i tillë, ndryshe nga burrat e tjerë që kishte pasur mundësi të njihte intimisht në

jetë, meshkuj të poshtër, njëri më maskara se tjetri, mosmirënjohës e mashtrues, përfshirë këtu edhe bashkëshortin zyrtar, me të cilin qe ndarë prej kohësh. Pa u merakosur nëse me atë “harrova” ai e gënjente apo i pohonte të vërtetën, ajo mbylli derën nga brenda me shul, njërin krah të tij e kaloi rreth qafe dhe, duke e zënë për beli, ia doli ta shoqëronte deri në kuzhinë, ku ai u shtri sa gjatë-gjerë në kanape, goditi ballin me pëllëmbë dhe përsëriti: Jam një derr i ndyrë!

Ajo e qetësoi me një të puthur, çka pati efektin e pritur. Ai u ngrit ndenjurr, kërkoi konjak, dëshirë që gruaja ia plotësoi, nuk kishte kuptim të mos ia plotësonte, përndryshe gjendja e tij do të keqësohej: Do të binte pre e depresionit, do të niste të shante vetveten, ndodhte dhe të përlotej, e në këtë gjendje ajo nuk e duronte dot, qoftë pse i vinte keq, qoftë pse e çmonte dhe nuk mund t’i përtypte epitetet qesharake ndaj vetes. Burri për një çast u ndie në formë aq sa ta zinte gruan për krahun, ta ulte pranë, t’i jepte edhe ai një të puthur me synim të shkonin në dhomën e gjumit, të bënin dashuri e, si të bënin dashuri, t’i tregonte hallin e madh: tradhtinë e të birit. Punët rodhën pak më ndryshe. Ata vërtet u ngritën e shkuan në dhomën e gjumit dhe ai vërtet u ngacmua nga një vrundull dëshire. Por vetëm kaq. Ajo zuri ta zhvishte duke ia nisur me këpucët, çorapet, pantallonat, pastaj e ndihmoi të vishte një palë pizhama dhe në fund, kur mbështeti kokën

mbi jastëk, i tundi para fytyrës një zarf. Të ka ardhur letër, i tha, nuk merret vesh nga kush. Vulat tregojnë se vjen nga Franca.

Në një orvatje të kotë për ta tërhequr gruan në shtrat, ai sajoi një buzëqeshje. Një përhumbe e thellë e kapiti, ndjesia e fundit ishte aroma e njohur e trupit të saj e në vesh i mbeti kumbimi i fjalës “Francë”.

2.

Nuk mund ta përfytyroja grackën e asaj dite, ishte jashtë çdo logjike. Do të besoja më lehtë se universi qe tkurrur, se bota qe kthyer në top ping-pongu. Diçka vërtet më shëmbëllente me topin e ping-pongut në ato çaste: kokërdhokët e bashkëbisedueses sime pas xhamave të syzeve optike. Por ajo nuk ishte Sui Lini, s'kishte as ngjashmërinë më të largët me Sui Linin. Dhe unë nuk ndodhesha në Pekin. Ndodhesha në Paris, ndërsa tjetra ishte një gazetare rumune. Këtë truri im e ngatërronte keq. Ka të ngjarë, për shkak të shëmbëllimit të syve të gruas me topin e ping-pongut. E topi i ping-pongut më sillte në mend Kinën. Nuk i shpëtoja frikës se ky obsesion kinez e bashkë me të kujtimi i Sui Linit më përgatisnin një grackë. Po çfarë gracke gatuante për mua ajo e martë në Paris?

Shiu i butë në rrugën përpara hotelit s'mund të quhej ters. Këtë po përpiquej të më shpjegonte bashkëbiseduesja ime, me të cilën isha njohur vetëm një natë më parë. Quhej Patricia, punonte në një gazetë të kryeqytetit rumun,

qe e divorcuar dhe përbuzte politikanët. Siç tha, vinte në Paris për të pestën herë, kishte njohuri për të gjitha stinët atje dhe ky lloj shiu i fillimit të muajit nëntor, aq paqësor e i pafajshëm – kështu u shpreh ajo gati me përkëdheli, paqësor e i pafajshëm – do të pushonte shpejt e ne, siç e kishim lënë, do të shkonim të bënim një fotografi në këmbët e Harkut të Triumfit. Desha t'i thoja Patricias se në vendin tim këtë e quanin “shi që lag budallenjtë”. Nuk ia thashë ja nga frika e një keqkuptimi, ja ngase aty për aty më lindi një ide tjetër. Ta pyesja në e kishin dhe rumunët një shprehje të tillë, pastaj nëse e gjeje te popujt e tjerë ballkanikë. Por edhe këtë ide e hodha poshtë. Mjaftojnë fjalët Ballkan dhe ballkanas që të më ngrihen nervat e trupin të ma përshkojnë rrëqethje, ishte ankuar një natë më parë Patricia gjatë një darke shtruar nga mikpritësit francezë për ne, domethënë një grup prej nja njëzet gazetarësh nga vise ballkanike. Unë nuk pranoja t'ia ngrija nervat Patricias, as t'ia përshkonin trupin të rrëqethura. Ajo ishte shpëtimi im, pa të do të më mbyste vetmia.

Ndjenja e vetmisë më kishte sulmuar ende pa u nisur, në sallën e pritjes së aeroportit të Rinasit. Dy kolegët e tjerë, shokë të udhëtimit, gazetarë të rinj, në atë moshë kur gjithçka e sheh nën këmbët e tua, më lanë të kuptoja se ata kishin ide të qarta parisiane dhe s'do të dëshironin t'i ndanin me mua. Synimi i tyre për të më shmangur nuk më befaso. U përkisnin

dy gazetave të kryeqytetit që shpalleshin të pavarura e unë, si shumicën e fletushkave, nuk i lexoja. Për paradoks! Edhe unë, njëlloj si ata, punoja në një gazetë, gjithashtu shpallur e pavarur, e ndoshta pikërisht ngaqë ndihesha i vetëmjaftueshëm nuk e quaja me vend, as të nevojshme, të merrja vesh se çfarë shkruanin gazetat e tjera. Pra nuk kisha ndonjë ide rreth varësisë apo pavarësisë së tyre, aq më pak të kolegëve të udhëtimit. Dhe s'më bëri ndonjë përshtypje kur ata, në sallën e Rinasit, u hoqën mënjanë, porositën kafe dhe paguan me dollarë, ndërsa mua s'më mbetej tjetër veç t'i admiroja që ishin aq të rinj e aq me përvojë. Pastaj vendi im në avion rastisi larg tyre, ata u ulën diku nga kreu, unë në bisht, atje ku lejohet duhani, megjithëse nuk e kisha kërkuar diçka të tillë. Kjo mjaftoi të më shkaktonte një gjendje vetmie nervoze, prej së cilës nuk shpëtova gjatë gjithë fluturimit e që mbërriti kulmin në aeroportin "Charles de Gaulle". Isha pajisur me një pasaportë të thjeshtë, të kuqe. Në pikën e kalimit të ekstrakomunitarëve oficeri francez, me të ndeshur këtë ngjyrë, apo ndoshta identitetin tim, mori pozicionin e një demi të egërsuar. Me gjithë vizën e rregullt, më drejtoi gjithfarë pyetjesh, derisa më kërkoi nëse zotëroja ndonjë dokument ku të dëshmohej se në Francë dikush më kishte ftuar. Fatmirësisht kisha me vete faksin e ftesës. Ia dhashë e, si e shqyrtoi dhe këtë me shumë vëmendje, ma ktheu e më lejoi të kaloja, kësaj radhe me një

buzëqeshje mirëkuptimi. Por kjo tashmë që e pamjaftueshme për të ndrequr humorin tim të zi.

Ky udhëtim në Paris kishte qenë për mua një dhuratë rënë nga qielli. Qyshse drejtori i gazetës më komunikoi vendimin e tij që në bazë të një ftese unë të përfaqësoja fletushkën tonë në një tubim gazetarësh ballkanikë në Paris, i humba të gjitha shprehitë e jetës. Lashë duhanin, ndërpreva pijen, iu largova lokaleve, hoqa dorë nga bredhjet natën, zura të rrëmoj në bibliotekën time e me këtë rast vura re sasinë tmerruese të pluhurit dhe merimangave që mbështillnin librat. Kjo nisi kur u njoftova zyrtarisht, rreth tre muaj përpara datës së caktuar të takimit, kohë e mjaftueshme për t'u idiotizuar deri në rrënjët e flokëve nga ideja e zbulimit të mrekullisë qiellore. Sepse Parisi kishte qenë për mua mrekullia qiellore e ëndërruar përjetësisht. Me një frenezi nga e cila u habita dhe vetë, në këta tre muaj lexova e rilexova të gjitha librat në frëngjisht të bibliotekës sime, u përpoqa të rigjallëroj gjuhën e folur, kërkova andej-këtej revista në frëngjisht, me një fjalë bota u reduktua për mua në Francë. Jetova, siç thuhet, për tre muaj në ekstazë.

Atëherë m'u shfaq në ëndërr Sui Lini. Kisha një çerek shekulli, ndoshta më shumë, pa e parë në ëndërr dhe shfaqja e saj që e pakuptimtë. Udhëtimi im në Francë s'kishte kurrfarë lidhjeje me Kinën, asgjë nuk mund të përlijte

këtë rizgjim të beftë të Sui Linit, veshur në të bardha, në një ceremoni mortore, midis një vargu njerëzish me kandila të ndezur. I tundnin në ajër, u binin gongeve dhe më shihnin me përbuzje. U orvata të bindja korteun se s'kisha bërë ndonjë të keqe që të meritoja përbuzje, por ata s'më kthyen përgjigje, vazhduan rrugën më tej derisa humbën në errësi, bashkë me ta Sui Lini, pa më shpjeguar ç'ishte ajo ceremoni, kë varrosnin e përse ngutej të largohet. Në mëngjes ëndrrën e mbaja mend me të gjitha hollësitë. Sui Lini ka vdekur, thashë me vete, dhe një gulç më zuri grykën.

Trishtimi i kësaj ëndrre të beftë më mbajti të mbërthyer për disa ditë, fytyra e Sui Linit s'më shqitej. Nuk m'u shqit as në fund, kur zura të ngjisja shkallët e avionit, me përshtypjen edhe më të pakuptimtë se shkoja për në Kinë e jo në Francë. Në mendje, në vend të shprehjeve në frëngjisht, më vinin shprehje të varrosura në kinezçe, më pluskonin kushedi nga ç'thellësi të errëta të kujtesës, dhe harroja se kjo jetë është një varg vogëlsirash banale që po nuk iu ruajte ta bëjnë ekzistencën skëterrë. Mjaftoi braktisja e kolegëve të udhëtimit që unë të ndihesha i vetmuar, e më pas, në kreshendo, ta kapërceja pragun e Parisit me humorin më të zi. Parisi ishte aty, ndërsa unë nuk isha në gjendje t'i përgjigjesha buzëqeshjes së mikpritësve, dy vajza të reja, njëra zeshkane, tjetra kuqalashë, dhe një djalosh në rolin e shoferit të mikrobusit, ku na ftuan të hipnim

të treve, mua dhe shokëve të udhëtimit, për të cilët vajzat treguan, siç m'u duk, interesim të posaçëm. Mbeta mënjanë duke dëgjuar frëngjishten e çalë të kolegëve të mi. Këta, me një afërsi shtangëse, nuk ngurruan t'i tërhiqnin zonjushat në bisedë pa e çarë kokën se si tingëllonte frëngjishtja e tyre, mjaft që flisnin e ato u përgjigjeshin, e unë, gjithsesi, nuk mund të mos i admiroja kësaj radhe për sigurinë me të cilën filluan ta luanin lojën parisiane si partnerë të denjë. Një përpjekje imja për të dalë nga topitja më rëndoi keq e më keq. Frëngjishtja ime nuk binte poshtë asaj të djemve, por unë formulova një frazë të mefshtë dhe e shqiptova me zë aq të pasigurt, sa orvatja për të marrë pjesë në bisedë kaloi pa u vënë re, kurrkush nuk më dëgjoi e unë u mbylla përfundimisht, u bëra trung. Kështu kaloi faza aq shumë e ëndërruar e kontaktit tim të parë me Parisin, derisa mbërritëm në hotel. Vajzat më lanë në dorë një zarf me emrin tim, bashkë me zarfin çelësin e dhomës e bashkë me çelësin porosinë që pas një pushimi të shkurtër prej një ore të ndodhesha me të tjerët në holl, nga do të niseshim për diku, në një lokal, ku do të shtrohej darka e mirëseardhjes.

Patrician e njoha atë mbrëmje. Në fillim e ndesha në ashensor. Portreti i saj m'u ngulit, sepse në kabinë nuk ndodhej kurrkush tjetër veç ne të dyve, dhe me gjithë mpirjen time të pabesueshme nuk mund të mos vija re kokërdhokët e syve të saj.